

Р.Б. Кожухівська
к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту
Уманської філії Європейського університету

Туризм в Україні: стан, фактори та перспектива розвитку

Постановка проблеми. Останнім часом туризм в Україні одержав значний розвиток і став масовим соціально економічним явищем. Швидкому його розвитку сприяє розширення політичних, економічних, наукових і культурних зв'язків між Україною та іншими державами. Тому дослідження питання щодо стану туристичної діяльності, визначенні основних функцій та факторів, що чинять вплив на її розвиток, мають важливе значення для подальшого розвитку даної галузі.

Туристична галузь, враховуючи її значний вплив на економічний та соціальний розвиток країни, розгалуженість господарських зв'язків, потребує регулювання, підтримки та пильного контролю з боку держави, тому визначення основних принципів побудови державної політики розвитку туризму в Україні, дасть змогу покращити та стабілізувати її стан.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку туризму як соціально-економічного явища розглядалося багатьма науковцями. Серед вітчизняних науковців слід відзначити праці: Агафонової Л.В. [1], Азар В.І. [2], Дядечко Л.П. [5], Зоріна І.В. [7], Каверіна Т. П. [7], Квартальнова В. В. [6], Шаптали О.В. [8], зарубіжних - Маккензі Дж. [9], Дваєра Л. [10], Теобальда У. [11].

Однак, у зв'язку з нестабільним станом економіки, як в Україні, так і у світі загалом, питання вивчення стану туристичної діяльності потребують постійних досліджень. В освітній та фаховій літературі мало уваги приділено дослідженням стану економіки туристичної діяльності та факторам які чинять вплив на розвиток індустрії туризму.

Усе це свідчить про актуальність теми, а відтак зумовило вибір напряму дослідження в науковому аспекті.

Постановка завдання. Мета статті полягає у дослідженні та аналізі економічного стану туристичної сфери на основі в'їзного та виїзного туризму. Визначенні основних туристичних потоків, елементів, функцій та факторів, що чинять вплив на розвиток туристичної індустрії. Узагальненні принципів реалізації державної політики розвитку туризму в Україні та шляхи її реалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Туризм в Україні став наближатися до світового рівня. З'явилися й розвиваються підприємства, що спеціалізуються на туристичній діяльності різних видів та організаційно-правових форм. Створено широку мережу туристичної індустрії, до якої входять засоби розміщення, об'єкти харчування, розважального, пізнавального, ділового, оздоровчого, спортивного, релігійного та іншого призначення.

До суб'єктів туристичної діяльності відносяться підприємства, установи, організації та фізичні особи, які зареєстровані у встановленому законодавством України порядку і отримали ліцензії на здійснення діяльності, пов'язаної з наданням туристичних послуг.

Процеси створення та реалізації туристичного продукту й окремих туристичних послуг відносяться до туристичної діяльності. Розглядаючи туристичну діяльність глибше, варто виділяти в ній, з одного боку, техніко-технологічні та організаційні процеси, а з іншого - економіку цієї діяльності.

Економіка туристичної діяльності охоплює:

- створення та надання туристичних послуг в обсягах і в терміни, обумовлені договором на організацію подорожей;
- ефективне використання наявної і створення нової матеріально-технічної та ресурсної бази туризму;
- забезпечення валютних надходжень до бюджету держави (регіону) та отримання прибутку суб'єктами туризму;
- кооперування засобів туристичної діяльності;
- сприяння зайнятості населення та задоволення його різних потреб.

Поняття «туризм» охоплює систему трьох взаємопов'язаних елементів: географічний компонент, турист і туристична індустрія [5].

Вихідним моментом створення й розвитку економічної системи сучасної сфери туризму є задоволення туристичних потреб, що лежать в основі попиту на туристичні послуги. Задоволення цього попиту здійснюється через систему пропозиції туристичного продукту на ринку.

Туристичний бізнес виступає єдиною економіко-технологічною системою формування й реалізації туристичного продукту з метою задоволення попиту на туристичні послуги. Він охоплює чотири основних елементи:

- 1) виробництво туристичних послуг;
- 2) комплектування туристичного продукту;
- 3) реалізація туристичного продукту або окремої послуги;
- 4) споживання туристичного продукту (послуги) [5].

Туристична послуга в економіко-технологічній системі бізнесу виступає товаром, а суб'єкт туристичної діяльності - підприємницькою структурою, що створює, пропонує і реалізує на ринку ці послуги споживачам, тобто туристам.

Окрема туристична послуга (розміщення, харчування, транспортування, екскурсії, побутові послуги, культурно-видовищні заходи, спортивні, рекреаційно-оздоровчі послуги тощо) може задовольнити тільки якусь конкретну потребу туриста, а не комплекс його потреб. Тому виникає об'єктивна необхідність об'єднання всіляких за призначенням туристичних послуг у єдиний комплекс, який прийнято називати туристичним продуктом. Необхідність формування комплексу туристичних послуг у вигляді продукту з метою задоволення потреб туристів стала основою створення таких підприємницьких структур як туристичні оператори та агенти (дилери).

Отже, на шляху до ринку туристичні послуги проходять стадії виробництва комплектування й анімації, тобто об'єднання в турпродукт.

У Законі України «Про туризм» туристичний продукт визначається як попередньо розроблений комплекс туристичних послуг, який поєднує не менше двох таких послуг, що реалізуються або пропонуються до реалізації за

визначеною ціною [2]. До складу туристичного продукту входять послуги перевезення, розміщення, організації відвідувань об'єктів культури, відпочинку та розваг, реалізації сувенірної продукції тощо, тобто послуги, спрямовані на задоволення потреб туриста під час його подорожі. Визначаючи туристичну послугу коротко, слід зазначити, що вона являє собою доцільну діяльність по задоволенню якої-небудь потреби туриста.

Туристичні послуги та товари поділяються на дві групи: характерні (основні) та супутні (додаткові).

Характерні туристичні послуги та товари призначені для задоволення потреб споживачів, виробництво й надання яких суттєво скоротиться без їх реалізації особам, що подорожують, а супутні хоч і призначені для задоволення потреб туристів, але їх виробництво несуттєво скоротиться без реалізації туристам [5].

Важливу роль у туристичному бізнесі відіграє просування туристичного продукту до споживачів, яке охоплює комплекс заходів, спрямованих на створення та підготовку до реалізації туристичного продукту або окремих туристичних послуг. До таких заходів відносяться організація рекламно-ознайомлювальної діяльності, проведення або участь у спеціалізованих виставках, ярмарках, видання каталогів, буклетів тощо.

Місцем продажу туристичних послуг є країна, в якій зареєстровано суб'єкт господарювання, що реалізує туристичний продукт, а місцем надання проданих послуг - країна, на території якої знаходяться туристичні об'єкти, які надають відповідні послуги.

На відміну від звичайних споживчих товарів, які постачаються до місць перебування споживача, основні туристичні послуги надаються там, де знаходяться об'єкти інтересу туристів (туристичні об'єкти), що викликає необхідність подорожей з метою отримання таких послуг. Оскільки об'єкти туристичних відвідувань знаходяться як на території своєї країни, так і поза нею, то за цією ознакою виділяються дві організаційні форми туризму: внутрішній та міжнародний.

Внутрішній туризм в Україні - це подорожі в межах своєї території своїх громадян та осіб, які постійно проживають на її території. До міжнародного туризму належать: в'їзний туризм, який охоплює подорожі в межах України осіб, що постійно не проживають на її території, та виїзний, який являє собою подорожі українських громадян та осіб, що постійно проживають в Україні, до інших країн.

Оскільки туризм - це переміщення людини з місця постійного проживання до туристичного об'єкта і повернення назад, то з'явилася таке поняття, як тур - рух по колу. Завчасно визначений шлях подорожі називається маршрутом.

Отже, тур - це ціленаправлена подорож людей (пішохідна або на транспорті) за визначеним маршрутом у конкретні терміни тривалістю понад 24 години, але не більше одного року. Така тривалість подорожей потребує забезпечення туристів певним комплексом послуг, який називається пакетом туристичних послуг за відповідним маршрутом (туром) [6]. У широкому розумінні поняття «тур» охоплює не тільки туристичний маршрут, а й пакет товарів і послуг, необхідних туристам під час подорожування за цим маршрутом.

У ринковій економіці тур, як єдність маршруту з його матеріально-технічним, культурним та іншим забезпеченням виступає товаром, ціна на який визначається за законами ринку.

Формування турів охоплює розробку маршрутів і пакетування товарів і послуг, необхідних для задоволення потреб туристів під час подорожування за певним маршрутом. До основних туристичних послуг відносяться реклама, перевезення, харчування, розміщення, організація відвідувань туристичних об'єктів, забезпечення відпочинку й рекреації (оздоровлення).

Формування, продаж та проведення турів здійснюють спеціальні суб'єкти туристичної діяльності, якими є підприємства, установи, організації різних форм власності, фізичні особи, які зареєстровані у встановленому законодавством України порядку та отримали ліцензії на здійснення діяльності, пов'язаної з наданням туристичних послуг.

Отже, суб'єкт туристичної діяльності, по-перше, утворюється відповідно до чинного законодавства країни; по-друге, займається формуванням (створенням) і/або реалізацією туристичного продукту (послуги); по-третє, функціонує на принципах комерційного розрахунку з метою максимізації прибутку або іншого ефекту, в тому числі й соціального.

На туристичному ринку споживачеві пропонується товар у формі конкретного туру, який охоплює попередньо розроблений комплекс туристичних товарів і послуг, необхідних при подорожі за певним маршрутом. Формування цілісно-цільової спрямованості туристичного продукту в складі туру є основною функцією туроператорів, що готують цей продукт для реалізації в закінченому, тобто скомплектованому вигляді.

Споживання туристичного продукту завершує відтворювальний цикл руху туристичних послуг. Туристичні ресурси при цьому виступають факторами формування турів як комплексу туристичних послуг за певним маршрутом подорожей.

В умовах ринку як туристичні ресурси, так і результати їхнього використання здобувають усі властивості товару - корисність для споживача і ціну для виробника.

Туристична діяльність здійснюється комплексом підприємницьких структур, який називається туристичною індустрією. Сучасна індустрія туризму охоплює всю сукупність суб'єктів господарювання, які виконують туристичні послуги.

Туристична індустрія є міжгалузевим комплексом підприємницьких структур з виробництва та реалізації туристичного продукту для внутрішнього й міжнародного туризму.

З метою підвищення якості туристичного обслуговування, забезпечення захисту прав і законних інтересів, життя, здоров'я та майна громадян, підвищення рівня екологічної безпеки об'єктам туристичної індустрії присвоюються категорії якості та рівня обслуговування. Види категорій об'єктів

туристичної індустрії, порядок їх установлення та зміни визначаються Кабінетом Міністрів України.

Світовий туризм характеризується високими темпами розвитку, зростанням його ролі в економіках окремих країн і регіонів.

Економіка туристичного бізнесу являє собою, з одного боку, сукупність суспільних відносин, що виникають при здійсненні туристичної діяльності, тобто при виробництві, розподілі, обміні та споживанні туристичних послуг (турпродукту), яка вивчається економічною теорією, а з іншого боку, є складовою частиною народногосподарського комплексу країни як каталізатора економічного зростання.

Туристичний бізнес як складова економічного комплексу країни характеризується такими властивостями і функціями:

- має свою індустрію виробництва і надання послуг туристам;
- створює туристичні послуги, формує турпродукт і здійснює їх реалізацію;
- формує ринок туристичних послуг різного рівня комплексності;
- виступає мультиплікатором росту національного доходу, валового внутрішнього (національного) продукту, зайнятості населення, розвитку місцевої інфраструктури і підвищення рівня життя населення;
- є сферою, в якій дешево створюються робочі місця і забезпечується високий рівень ефективності й швидка окупність інвестицій;
- виступає ефективним засобом охорони навколишнього середовища та історико-культурної спадщини людства, що є матеріальною основою ресурсного потенціалу туризму, який утворює специфічну сферу діяльності;
- сумісність практично з усіма сферами, галузями і видами діяльності людини;
- має переваги в інтеграційних і глобалізаційних процесах, що відбуваються у світовому просторі.

Основною властивістю туризму є його здатність впливати на економіку регіону, країни і світу.

Україна має всі об'єктивні передумови для інтенсивного розвитку в'їзного та виїзного туризму. Маючи вигідне геополітичне розміщення, Україна володіє великим туристично-рекреаційним потенціалом, сприятливим кліматом, культурно-історичними пам'ятками світового рівня та туристичною індустрією, яка швидко розвивається.

З огляду на місце і роль туризму в світовій економіці, Кабінет Міністрів України 29 квітня 2002 р. затвердив Державну програму розвитку туризму на 2002-2010 рр., у якій надано пріоритет розвитку в'їзного і внутрішнього туризму [3]. На основі державної програми розроблені і виконуються регіональні програми та програми окремих туристичних центрів. Розвиток туризму в них узгоджено з такими секторами економіки, як транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво, сільське господарство, виробництво товарів широкого вжитку і туристичного призначення. Туризм розглядається як один з найбільш перспективних напрямів структурної перебудови економіки.

Результатом виконання програми розвитку туризму в Україні стало перевищення темпів зростання кількості в'їзних туристів над виїзними.

Протягом періоду 2002-2010 рр. виїзний туристичний потік збільшився з 14,85 млн. осіб у 2002 р. до 15,33 млн. осіб у 2010 р., тоді як за цей же період в'їзний туристичний потік зріс із 9,17 млн. осіб у 2002 р. до 20,7 млн. осіб у 2010 р. На рисунку 1. представлено графічно динаміку туристичних потоків в Україні протягом періоду 2002-2010 рр.

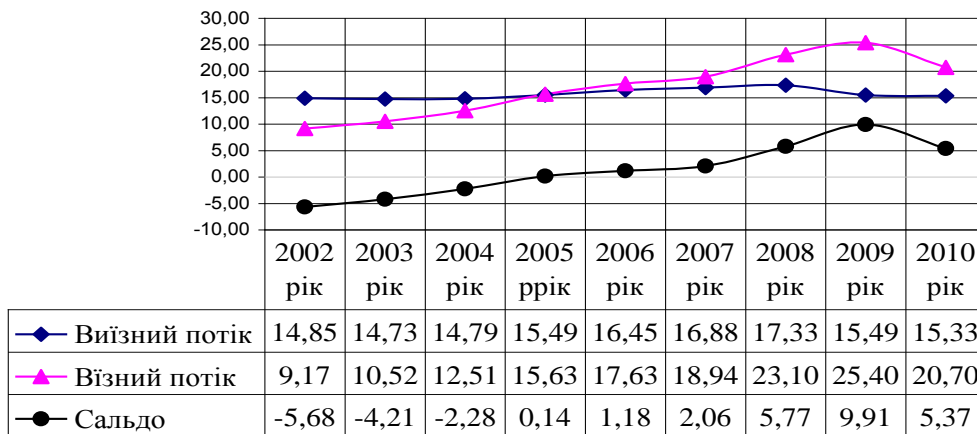

Рис. 1. Динаміка туристичних потоків в Україні за 2002-2010 рр., млн. осіб, [2]

Оцінка динаміки туристичних потоків (табл.1.) свідчить про те, що протягом 2002-2010 рр. мали місце позитивні тенденції щодо розвитку туризму в Україні, а саме - спостерігалось більш стрімке зростання вїзного туристичного потоку на фоні повільного приросту (в період 2007-2008 рр. поступового скорочення) віізного туризму, що поступово призвело до створення позитивного сальдо туристичних потоків в 2009 р.

Таблиця 1.

Оцінка динаміки туристичних потоків в Україні в 2002-2010 роки, *

Роки	Віізний туристичний потік			Вїзний туристичний потік			Сальдо туристичних потоків
	Млн. осіб	Приріст, млн.	Темп приросту, %	Млн. осіб	Приріст, млн.	Темп приросту, %	
2002	14,85			9,17			-5,68
2003	14,73	-0,12	-0,8%	10,52	1,35	14,7%	-4,21
2004	14,79	0,06	0,4%	12,51	1,99	18,9%	-2,28
2005	15,49	0,7	4,7%	15,63	3,12	24,9%	0,14
2006	16,45	0,96	6,2%	17,63	2	12,8%	1,18
2007	16,88	0,43	2,6%	18,94	1,31	7,4%	2,06
2008	17,33	0,45	2,7%	23,1	4,16	22,0%	5,77
2009	15,49	-1,84	-10,6%	25,4	2,3	10,0%	9,91
2010	15,33	-0,16	-1,0%	20,7	-4,7	-18,5%	5,37

*[2]

Отже, достатньо суперечливий і складний процес становлення туристичного ринку в Україні протягом періоду 2002-2010 років в Україні зумовив, з одного боку, швидке насичення ринку туризму, збільшення кількості туристичних фірм, якісних та кількісних показників їхньої діяльності. З іншого, останнім часом на туристичному ринку України має місце високий ступінь мінливості ринкової ситуації в умовах економічної кризи, суттєві сезонні коливання попиту на туристичні послуги, посилення конкуренції, обмеженість ресурсів і таке інше, що призводить до виникнення складних управлінських проблем на туристичних підприємствах.

Незважаючи існуючі кризові явища, які в майбутньому впливатимуть на попит та використання пропозицій на туристичному ринку, експерти прогнозують перспективу подальшого розвитку галузі туризму.

Реалізація державної політики розвитку туризму здійснюється шляхом:

- визначення пріоритетних напрямів туристичної діяльності;
 - відновлення та охорони туристичних ресурсів;
 - залучення громадян до раціонального використання вільного часу;
 - удосконалення нормативно-правової та податкової бази туризму, адаптації її до світових стандартів і контролю за дотриманням законодавства;
 - запровадження пільгових умов для малозабезпечених верств населення;
 - стимулювання інвестицій у туризм і розвиток туристичних ресурсів
- гарантії безпеки туристів, захисту їхніх прав, інтересів і майна;
- організації й розвитку системи наукового забезпечення туризму, підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації кадрів у сфері туризму;
 - ліцензування туристичної діяльності, стандартизації та сертифікації туристичних послуг, визначення кваліфікаційних вимог до посад фахівців туристичного супроводу тощо;
 - встановлення єдиної системи статистичного обліку та звітності у сфері туризму та курортно-рекреаційного комплексу;
 - розвитку співробітництва із закордонними країнами і міжнародними туристичними організаціями;

- участі в розробленні та реалізації міжнародних програм розвитку туризму тощо [5].

Необхідною умовою функціонування туристичної індустрії є стабільна політична обстановка в країні. На розвиток туризму впливають фактори, пов'язані з політичною, законодавчо-правовою та соціально-економічною ситуацією в країні і в світі (рис. 2).

Рис. 2. Фактори впливу на розвиток індустрії туризму

Позитивна дія факторів розвитку туризму забезпечує високі економічні результати, стабільний розвиток діяльності та успішне вирішення соціальних питань.

Виділені фактори впливу на туризм в Україні визначили цілі державного регулювання та пріоритетні напрями розвитку туристичного бізнесу, передбачені Законом України «Про туризм».

Основні цілі державного регулювання туристичної діяльності:

- забезпечення прав громадян на відпочинок, відновлення та зміцнення здоров'я, на безпечне для життя і здоров'я довкілля, задоволення духовних потреб та інших прав;
- захист прав і законних інтересів туристів і суб'єктів туристичного бізнесу;
- відновлення та збереження цілісності туристичних ресурсів України, їх раціональне використання й охорона при плануванні та забудові територій, на яких розміщені об'єкти туристичних відвідувань;
- створення сприятливих умов для удосконалення й розвитку індустрії туризму, підтримка пріоритетних напрямів туристичної діяльності.

До основних пріоритетних напрямів державної політики розвитку туризму відносяться:

- удосконалення правових засад регулювання туристичних відносин;
- становлення туристичного бізнесу як високорентабельної галузі економіки;
- заохочення національних та іноземних інвестицій у розвиток індустрії туризму та створення нових робочих місць;
- сприяння розвитку в'їзного та внутрішнього туризму, сільського та екологічного (зеленого) туризму;
- розширення міжнародного співробітництва у сфері туристичної діяльності та утвердження України на світовому туристичному ринку;
- гармонізація законодавства України про туризм до світових вимог, створення нормативної бази функціонування систем стандартизації та сертифікації робіт і послуг в туристичному бізнесі тощо.

Розвиток туристичного бізнесу в Україні відбувається на ринкових засадах, але не знаходиться у «вільному плаванні», бо регулюється державою на основі законодавства, національної політики та індикативного планування всіх видів туризму.

Висновки з даного дослідження. Поняття «туризм» Законом України «Про туризм» як тимчасовий виїзд особи з місця постійного проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці перебування (ст.1). Такий виїзд людини робить її туристом. Турист - особа, яка здійснює подорож по Україні або до іншої країни з не забороненою законом країни перебування метою на термін від 24 годин до одного року без здійснення будь-якої оплачуваної діяльності та із зобов'язанням залишити країну або місце перебування в зазначений термін.

Оскільки туризм - переміщення людини з місця постійного проживання до туристичного об'єкта і повернення назад за певним маршрутом, то тур - не тільки туристичний маршрут, а й пакет товарів і послуг, необхідних туристам під час подорожування за цим маршрутом.

Основними завданнями економічної діяльності у сфері туризму є :

- а) створення (комплектування) туристичного продукту;
- б) формування ринку туристичних послуг;
- в) удосконалення інфраструктури туризму;
- г) реалізація туристичних послуг через систему оптової й роздрібною торгівлі з використанням комп'ютерних технологій;
- д) пріоритетний розвиток внутрішнього та в'їзного туризму.

Туристична діяльність ґрунтується на умовах і факторах, що охоплюють економіку, політику, культуру країн світу, на швидкості проникнення у світову цивілізацію, здатності адаптації до нових туристичних технологій, що ґрунтуються на комп'ютерній техніці, та гнучкого просування до інтеграційних та інших процесів у світовому просторі.

Оцінка динаміки туристичних потоків свідчить про те, що протягом існують позитивні тенденції щодо розвитку туризму в Україні.

Реалізація державної політики розвитку туризму має здійснюватися на основі дотримання нормативно-правової бази законодавства в сфері індустрії туризму; розвитку співробітництва із закордонними країнами і міжнародними

туристичними організаціями та участі у розробці та реалізації міжнародних програм розвитку туризму тощо.

Подальший розвиток туристичної індустрії має ґрунтуватися на нових механізмах господарювання, ефективних організаційно-управлінських структурах, економічній свободі виробників туристського продукту, що в умовах вільної конкуренції забезпечить насичення ринку високоякісними послугами і сприятиме соціально-економічному розвитку країни.

Література:

1. Агафонова Л. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання : Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів/ Л. Агафонова, О. Агафонова; Київський ун-т туризму, економіки і права. -К.: Знання України, 2008. -351 с.

2. Азар В.И., Экономика туристского рынка / В.И. Азар, С.Ю. Туманов//. - М.: ИПК госслужбы, 2009. – 203 с.: ил. - ISBN 5-94125-050-9

3. Аналіз динаміки та головні тенденції розвитку туризму: [Електронний ресурс] //Офіційний сайт Державної служби туризму і курортів України. – Режим доступу: www.tourism.gov.ua - Назва з екрана.

4. Аналіз інформаційних систем оброблення даних туристичної сфери: [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: www.nbu.gov.ua/portal/chem.../258_Szachowska_18_10.pdf . – Назва з екрана.

5. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу / Л.П.Дядечко - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 224 с.

6. Квартальнов В. Туризм: Учебник / В. Квартальнов; Российская международная академия туризма .-М.: Финансы и статистика, 2009.- 314 с.

7. Туризм как вид деятельности: Учебник для студентов высш. учебн. заведений/ И. В. Зорин, Т. П. Каверина, В. А. Квартальнов; Российская междунар. академия туризма.-2-е изд., перераб..-М.:Финансы и статистика, - 2008. - 286 с.

8. Шаптала О. Рекреація і туризм: взаємозв'язки, відносини і проблеми// Вісник Української Академії державного управління при Президентові України. - 2009. - № 3. - С. 395-399

9. James C. Makens. Marketing for Hospitality and Tourism. - Publisher: Prentice Hall; Inc. Category: Business. 4th edition. – 2005 - ISBN-10-0-13-197623-0

10. Larry Dwyer. International Handbook on the Economics of Tourism. - Publisher: Edward Elgar Publishing. - 2010. - 495 p. - ISBN -I-85-278-893-3.

11. William F. Theobald. Global Tourism. Third Edition. /F.William// - Publisher: Butterworth-Heinemann. – 2010 - 588 p.- ISBN 075 - 067-789-9

01. 03. 2012 р.

Р.Б. Кожухівська

Р.Б. Кожухівська

ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: СТАН, ФАКТОРИ ТА ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ

У статті досліджено сучасний стан та економіку туристичної діяльності. Проаналізовано стан туристичних потоків, щодо в'їзного та виїзного туризму. Визначено поняття тур, туристичний продукт, базові елементи, функції та фактори, що чинять вплив на розвиток туристичної галузі, а також основні принципи реалізації державної політики розвитку туризму в Україні.

Ключові слова: туризм, туристичний бізнес, туристична послуга, туристичний продукт, в'їзний та виїзний туризм.

Р.Б. Кожуховская

ТУРИЗМ В УКРАИНЕ: СОСТОЯНИЕ, ФАКТОРЫ И ПЕРСПЕКТИВА РАЗВИТИЯ

В статье исследовано современное состояние и экономику туристической деятельности. Проанализировано состояние туристических потоков, относительно въездного и выездного туризма. Определено понятие тур, туристический продукт, базовые элементы, функции и факторы, оказывающие

влияние на развитие туристической отрасли, а также основные принципы реализации государственной политики развития туризма в Украине.

Ключевые слова: туризм, туристический бизнес, туристическая услуга, туристический продукт, въездной и выездной туризм.

R.B. Kozhukhovskaya

TOURISM IN UKRAINE: STATE FACTORS AND DEVELOPMENT PERSPECTIVE

The article examined the current state of the economy and tourism. The state of tourism flows, relative to inbound and outbound tourism. The concept of tour, tourist product, the basic elements, functions and factors that influence the development of the tourism industry, as well as basic principles of state policy for tourism development in Ukraine.

Keywords: tourism, the tourist business, tourist services, tourist product, inbound and outbound tourism.